

Diislikütuse rekordhindade negatiivne mõju veondusele ja majandusele

Mis on võimalikud lahendused?

Eesti Logistika ja Ekspedeerimise Assotsiatsioon

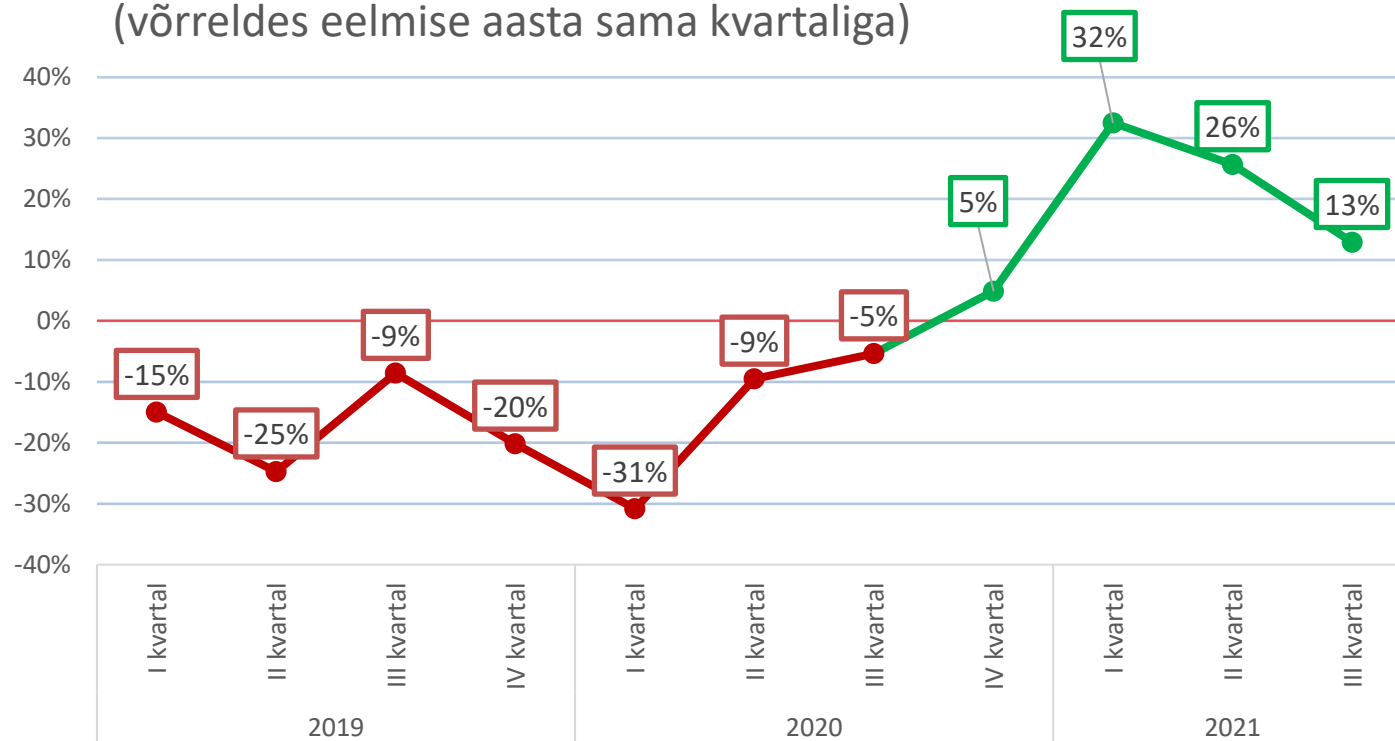
Autoettevõtete Liit

Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon

Eesti Õliühing

Diislikütuse aktsiisilangemise positiivne mõju veondusele

2019-2021 veosekäibe muutus
(võrreldes eelmise aasta sama kvartaliga)

Aktsiisilangetus on veosekäibe tõusule vedanud

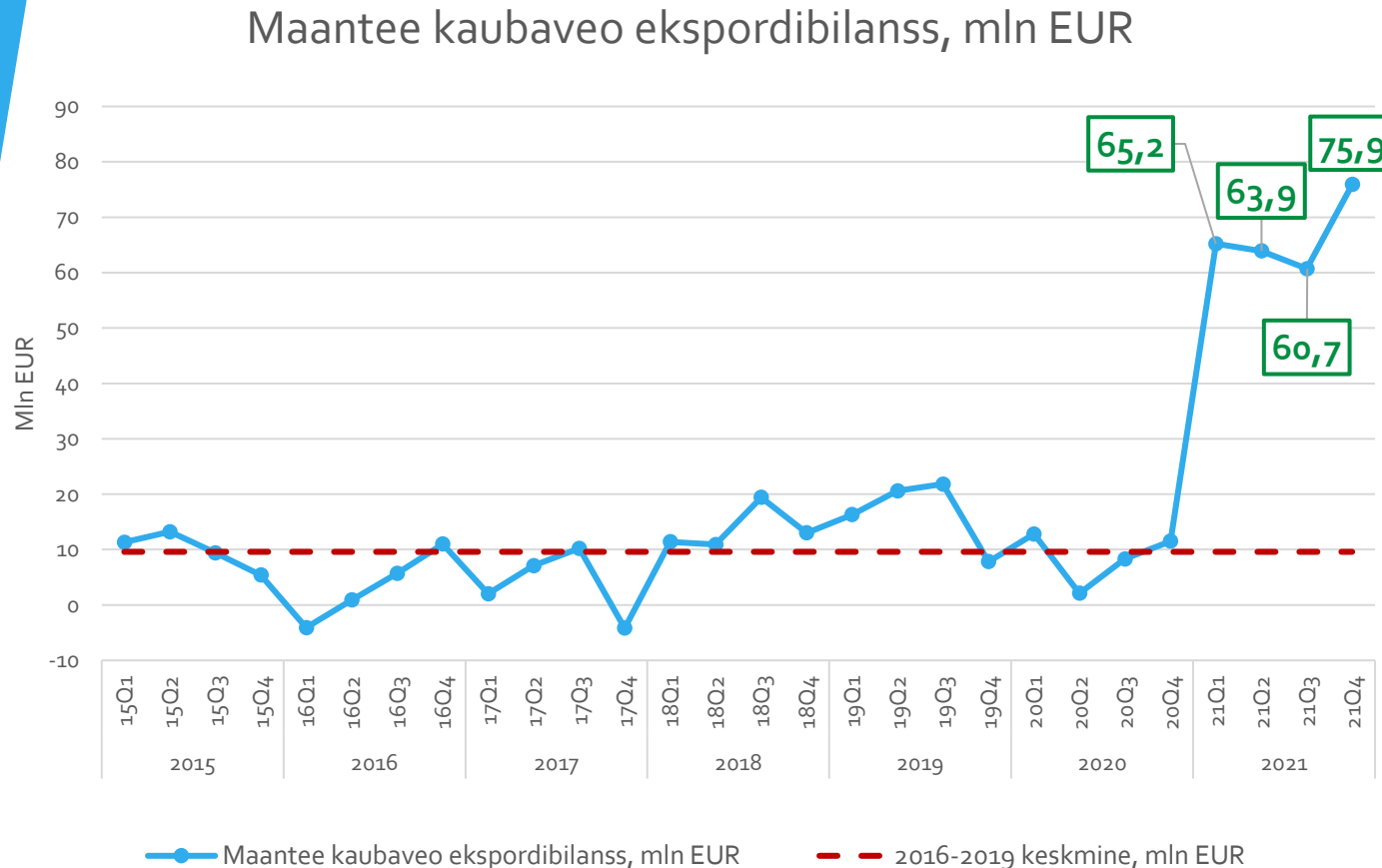
2021 1-3Q vs 2020 1-3Q

Eesti vedajad:

+22% veosekäive

+21% kauba maht

Diislikütuse aktsiisilangemise positiivne mõju veondusele

Aktsiisilangemise järel on maantee kaubaveo ekspordibilanss **7 korda suurem** kõrge aktsiisiga perioodi (2016-19) keskmisest

Veondussektor oli 2021. aastal **TOP2 enim eksporditud teenussektor** (ehituse järel)

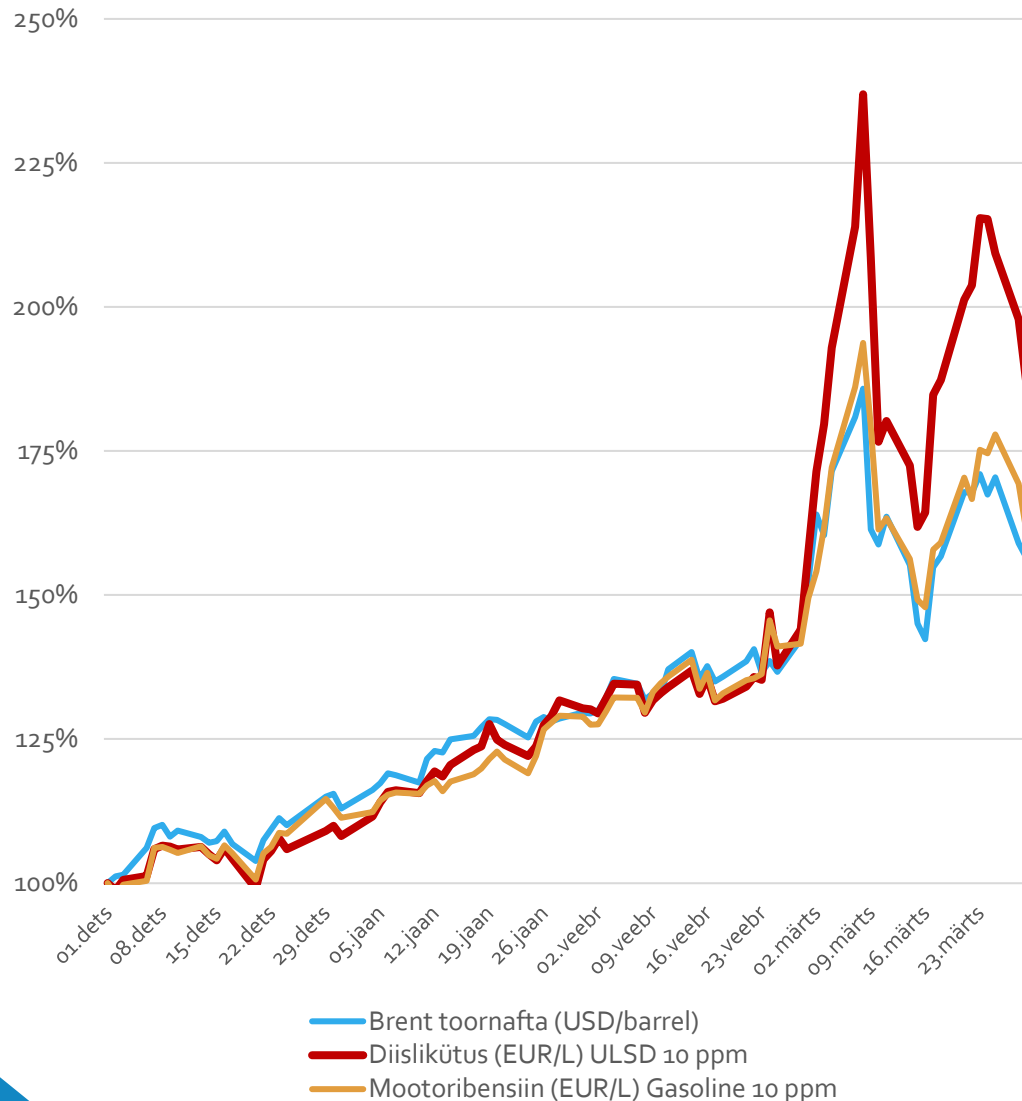
Veondussektori positiivne väliskaubandusbilanss oli **230 mln EURi suurem** kui kõrge aktsiisimääraga perioodil keskmiselt

2022. aastal tekkinud probleemid

- ELi liikuvuspaketi jõustumine ja sellest tekkivad täiendavad kulud
- Eli liikuvuspakett võimaldab LR-del kehtestada täiendavaid kabotaazi piiranguid kombineeritud vedudele, sadamast treilerite vedu LR territooriumil. IRU uuringu järgi on antud täiendavaid piiranguid kehtestanud Rootsi, Soome, Taani. Holland ja Belgia kehtestavad 2022 teises pooles, Prantsusmaal arutlusel teema
- RUS, BLR, UKR turu kadumine ettevõtetele
- Sellest tulenev suurem konkurents LV, LT jt vedajatelt
- **Kõrged kütusehinnad, sellega kaasnevad probleemid lepingute täitmisega**
- Kõrgetest kütusehindadest tulenevalt võimetus kogu kulu kasvu edasikanda transpordi hinda, mis vähendab sektori madalaid kasumeid veelgi ja toob kaasa maksevõimetust

Diislikütuse hinnatõus

Hinnad alates 01.12.2021

- Hinnatõus ligi 2x
- Maailmaturuhind **+40 senti/liitri kohta**
- RUS: suur ELi (ja maailma) diislikütusega varustaja
- Urals nafta: sobilik diislikütuse tootmiseks
- EL: 50% naftatoodetest = diislikütus (USA: 18%)
- Ajalooliselt madalad varud USAs ja Euroopas
- Lisaks: AdBlue märgatav hinnatõus
- **Kõrged hinnad jätkuvad nähtavas perspektiivis!**

Mida teevad teised riigid?

- DE: aktsiisilangetus miinimumtasemele (330 EUR/1000L): **-14 s/L**
- SE: aktsiisilangetus miinimumtasemele: **-19 s/L**
- LV, LT: kaaluvad aktsiisilangetust; LV ka biokohustuse peatamist
- FI: arutatakse sõidukulude kompenseerimist ja biokohustuse peatamist transpordifirmadele
- PL: aktsiisimäär on ELi miinimumtasandil
- FR: toetusmeede vedajatele ja **-15 s/L aktsiisilangetus** (tasemele 460 EUR/1000L)
- ES: toetusmeede vedajatele (550 mln EURi)

Ettepanekud lahendusteks

- Tähtis on säilitada konkurentsivõime nii veonduses kui ka majanduses üldiselt
- Vedude hinna tõus mõjutab otseselt inflatsiooni
- **Lühiajalised meetmed (01.05 kuni 30.09):**
  - 1. Aktsiisilangetus miinimummäärani: -4,2 s/L.** Negatiivne eelarvemõju 13-16 mln EURi (perioodi DK tarbimine ca 360 mln L)
  - 2. Toetusmeede veondussektorile: võrdelises suuruses 10 senti tarbitud liitri kohta.** Negatiivne eelarvemõju ca 14 mln EURi. 38-40% DK tarbimisest tuleb maismaaveondusest
  - 3. Toetusmeede veondussektorile: võrdelises suuruses 15 senti tarbitud CNG/LNG kg kohta.** Netopositiivne või neutraalne mõju, ca 60 % maismaaveondus

Kuidas mõjutab lahenduse rakendamine kaubaveondust?

- Vähendab transpordi hindasid eksportööridele
- Transpordi kulu langus aitab ekspordi sektoril paremini toime tulla toormehindade kasvudega
- Muutuvad tarneahelad puit ja metall varem Venemaalt ja Ukrainast, nüüd Skandinaaviast, tõstab maanteetranspordi kulu osakaalu toorme hinnas
- Vähendab Eesti veondusel riski, et Läti, Leedu vedajad, kes olid spetsialiseerunud Venemaa, Valgevene, Ukraina turgudele, töö kadumisest tulenevalt, hakkavad jõuliselt Eesti vedajatega odavamalt kulubaasi pealt konkureerima ja lõhuvad sektori jätkusuutlikuse
- Sõltuvalt maailmaturu kütusehinnast jääb veondussektori hinnatase kõrgemaks kui enam sõda.
- Tagame kodumaise veondussektori jätkusuutlikuse ja läbi selle tugevdame Eesti võimet olukorra eskaleerumisel iseseisvalt toimet tulla (ei sõltu nii tugevalt välismaistest vedajatest)

Kuidas mõjutab lahenduse rakendamine reisijateveoga tegelevaid firmasid?

- Ühistranspordi sektorile lahenduse leidmine tuleks jagada kaheks (kallinemine juba alates sept. 2021):
  - Avalikud liinid (ATL), siin oleme juba oma ettepanekutega pöördunud ministrite ja TRAM poole.
  - Kommerts- ja tellimusvedu
- Avalikes liinides tuleks tulevikus ühtlustada Indekseerimise valemid, mis kompenseeriks vedajale tegeliku kulude muutuse.
  - Aktsiisi langetamine ei anna tegelike kütuse kulude muutuse osas piisavat katet, kuna kütuse kulu muutus liinikilomeetrile on drastiliselt suurenenud
  - Indekseerimise periood tihendamaks, periood kas 1 kuu või maksimaalselt kvartal (täna lepingutes, kas aasta või poolaastat)
  - Vajalik kohene toetus meede (minimaalselt 6 kuud) ühistranspordi ettevõtetele, kes teenindavad ATL lepinguid.
- Kommerts- ja tellimusveo puhul leevendab olukorda aktsiisi langetamine ja toetusmeede, kuid see ei kompenseeri täielikult kütuse kulu osatähtsuse muutust:
  - Tellimusvedudel on Vedajatel võimalik korrigeerida hindasid, mida osaliselt kataks aktsiisi langetamine. Juhul kui aktsiisi langetamist ei ole ning muid toetus meetmeid ei rakendata oleks see niingi Covid olukorrast räsitud sektori seiskumine.
  - Kommertsliinidel on võimalik Vedajatel korrigeerida pileti hinda, millest osa kataks ära aktsiisi määra langetamine ning lõpptarbijate jaoks ei oleks hinnatõus nii suur ehk inimeste transpordikasutamise võimekus ei väheneks drastiliselt

Kokkuvõtteks

- Diislikütuse hinna märgatavat langust pole lähiperspektiivis näha (M.Nestor 25.03.2022 analüütikud Brenti toornafta hind võib tõusta lähiajal 150-200 USD-ni*)
- Diislikütus on tähtis kogu majanduse vereringe jaoks (sh mõjutab märgatavalt inflatsiooni)
- Tähtis on säilitada sektori sõjajärgne konkurentsipositsioon võrreldes teiste ELi riikidega
- Kiired ja adekvaatsed lahendused on vajalikud, et hoida ära pankrotilainet ja majanduslangust

* <https://www.aripaev.ee/arvamused/2022/03/25/mihkel-nestor-nafta-hinnal-on-tousupotentsiaali>

The background features a white-to-light-gray gradient. On the left side, there are several overlapping geometric shapes: a large gray triangle with fine horizontal lines, a black triangle, and a blue triangle. The word "Aitäh." is centered in the white space on the right.

Aitäh.